

UPWORK PLATFORMASIDA WEB DASTURLAR ISHLAB CHIQUISH BOZORINING O‘ZBEK SEGMENTINI TAHLIL QILISH

To‘xtayeva Robiya Ravshanbek qizi

Andijon davlat universiteti talabasi

Annotatsiya: Upwork freelancer birjasi platformasida onlayn muhitda veb-xizmatlar bozorining O‘zbekiston segmenti ko‘rib chiqilib, uning asosiy xususiyatlari, ishtirokchilar tarkibi, rivojlanish tendentsiyalari yoritilgan va bozor tuzilishi aniqlangan. Ma’lum bo‘lishicha, kirish uchun past to‘siqlarga qaramay, veb-ishlab chiqish bozori juda barqaror, chunki olti yildan ortiq vaqt davomida faoliyat yuritayotgan mustahkam firmalarning tarkibi saqlanib qolmoqda. Aksariyat o‘zbek kompaniyalarining narx siyosati shuni ko‘rsatadiki, ular o‘rta narx segmentida ishlaydi va past byudjetga ega, bu tashqi bozorning o‘ziga xosligi va yuqori raqobat bilan bog‘liq.

Kalit so‘zlar: freelancer, birja, loyihalar, daromad, bozor, portfolio

Freelancer – buyurtmachi tomonidan tayinlangan biror xizmatni ko‘p hollarda masofadan turib bajaruvchi, shtatdan tashqari xodim. Freelancer jurnalistika va axborot texnologiyalari sohasida ko‘p tarqalgan sababi bu yo‘nalishlarda masofadan turib ishlash imkoni mavjud. Freelanc deb freelancer bilan avvaldan kelishilgan ishni bajarishga ma’lum bir muddat va to‘lov hisobiga yollash jarayoniga aytiladi. Masofaviy ish – ish beruvchining ofisi o‘rniga uyda, kafeda, shaxsiy ish joyida o‘tirib ishlash jarayoni hisoblanadi.

Freelancing afzalliklari: Loyihalarni o‘zingiz tanlaysiz, ish vaqtini o‘zingiz rejalashtirasiz, ko‘p pul topish imkoniyati bor va foydaga o‘zingiz egalik qilasiz (buxgalter, marketing, va har xil menedjerlarga sizning foydangizdan ulush ajratilmaydi). Ofisda o‘tirish va yo‘lga vaqt ketqazish shart emas. Interneti bor istalgan mamlakatda yashash mumkin. Mijoz yig‘ib olganingizdan so‘ng mo‘tadil daromad kelishni boshlaydi. Axborot texnologiyalari sohasida o‘z biznesingizni ochish imkoniyatini beradi.

O‘zbekistonda e‘lon beruvchi saytlarni hisobga olmaganda, Freelanc birjalar yo‘q. Shuning uchun chet eldagi birjalar bilan tanishib chiqamiz:

- Upwork– yana bir katta birja. Odesk va Elance birjalarining birlashuvidan hosil bo‘lgan. Platformada buyurtmalardan tashqari doimiy ish uchun vakansiyalar ham bor. To‘lovni Payoneer Mastercard, Skrill, Paypal va bank hisobiga o‘tkazish mumkin.

- www.guru.com;
- flu.ru– Rossiyadagi eng katta Freelanc birja;
- weblancer.net;

- freelance.ru.

Yuqorida sanab o'tilgan birjalardan tashqari ko'plab platformalar mavjud. Bundan tashqari dizaynerlar, ilustratorlar, arxitektorlar, kopirayterlar va boshqa ijod xodimlari uchun ham maxsus birjalar mavjud.

Upwork platformasining afzalliklari:

- Kafolatlangan soatbay to'lov (buyurtmachining to'lov metodi tekshiruvdan o'tgan bo'lsa), avvaldan kelishilgan narxdagi loyihalar uchun xavfsiz shartnoma (pulni buyurtmachi upworkga o'tqazib qo'yadi, loyiha yakuniga yetgach Freelancer o'sha pulni oladi).

- platforma faoliyati rus Freelanc birjalariga nisbatan yuqori.
- inflyatsiyadan himoyada bo'lasiz.
- buyurtmachilarning asosiy qismi Yevropa davlatlaridan.
- Upworkda mablag'larni Payoneer Mastercard yoki O'zbekistondagi banklardan biriga yuborib, yechib olish imkoniyati mavjud.

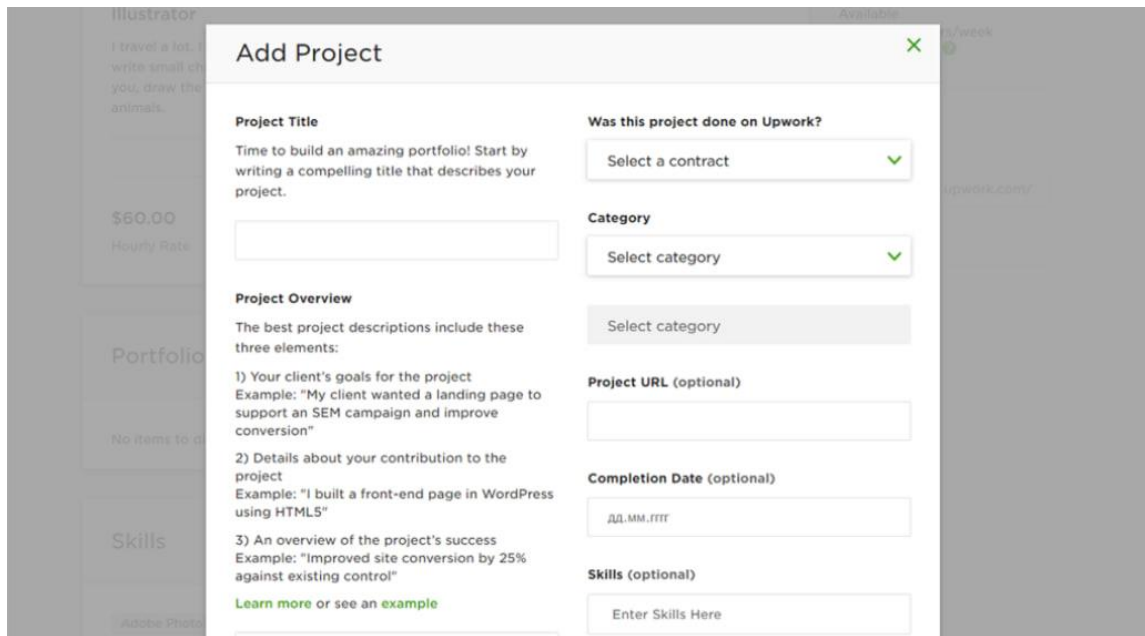
Upworkda quyidagi yo'nalishlarda ishlashingiz mumkin:

- IT dasturchilik
- Fotograflik
- Ovoz va video bilan ishlash
- Tarjimonlik
- Dizayn, rassomchilik, UI / UX
- Marketing, SEO, SMM
- 3D modellashtirish va SAPR dasturlarida ishlash
- Kopirayterlik
- Upworkdan ro'yhatdan o'tish tartibi:

Upwork uchun eng muhim jihat ya'ni mijozlarni o'zingizga jalb qilishning asosiy tomoni, to'g'ri Upwork profilingizni to'ldirish. To'ldirilayotgan vaqtda Portfolio deyilgan joyiga alohida urg'u berish kerak. Buyurtmachilar ko'p hollarda portfoliolaringizga qarab siz bilan aloqaga chiqishadi. Uni qanday to'ldirish kerak?

Portfolio - bu profildagi eng muhim narsa, u hozirgina ro'yxatdan o'tganingizda va fikr-mulohazalaringiz va buyurtmalarining bo'lmaganida birinchi mijozlarni topishga yordam beradi.

1. Dastlab amalga oshirilgan loyihalariningizni qo'shing (saytlar, nashr etilgan maqolalar, rasmlar va boshqalar). Portfolioning birinchi sahifasida 4 ta loyiha namoyish etiladi, shuning uchun eng yaxshilarini tanlang.

O‘z yo‘nalishingizdagi top Freelancerlarning portfoliolarini kuzating.

Har oy profilingizda tekshiruv o‘tkazing. Oldin bajargan, ammo hozirgi darajangizga mos bo‘lmagan loyihalarni o‘chiring.

O‘zbekistonning onlayn ish bozoridagi mavqei 2013-yilgi tashkil etilgan Upwork platformasi yordamida o‘smoqda. Bu platforma o‘zbek ishchilarning turli sohalarda ish topishlari va mijozlar bilan ish munozaralarini osonlashtirishga yordam beradi. Bunda, web-ishlab chiqarish sohasi O‘zbekiston bozoridagi asosiy segment hisoblanadi. Platformadagi o‘zbek ishchilarning katta qismini web-ishlab chiqish sohasiga kirishgan va bu sohadagi ishlar uchun xizmat ko‘rsatishadi. Web-ishlab chiqish sohasi O‘zbekistonda o‘shishni davom ettirmoqda va bu yo‘nalishdagi ishchilarning soni ortmoqda. Bu saviyada, O‘zbekistonning web-ishlab chiqish bozori eng yuqori darajada o‘sayotganini aytish mumkin.

O‘zbek segmentining tahlili uchun kerakli ma‘lumotlar shaxsiy ma‘lumotlardan hosil qilinishi uchun "Upwork" platformasidagi ma‘lumotlardan foydalanish orqali amalga oshirilishi mumkin. Bu ma‘lumotlar dastlabki kiruvchi statistikalar, web-ishlab chiqish sohasidagi o‘zbek ishchilarning ko‘nikma va darsliklari, ularning shaxsiy xususiyatlari va ko‘rsatkichlari bilan bog‘liq bo‘lishi mumkin. Bundan tashqari, bozorga kiritilgan xizmatlar va bepul ikkiliklar kiruvchilari tomonidan qo‘llanilishi bilan shaxsiy ma‘lumotlarni izlash ham muhim. Biroq, shunchaki o‘zbek segmentining tahlili uchun boshqa ma‘lumotlarga ham e‘tibor berish kerak. O‘zbekistonning iqtisodiy va siyosiy holati, web-ishlab chiqarish sohasidagi qonuniy va infratuzilmasi hamda o‘zbek ishchilarning web-ishlab chiqishga oid muvaffaqiyatlari va qiyinchiliklarini ham hisobga olingan holda tahlil amalga oshirish kerak. Bu belgilar yordamida o‘zbek segmenti haqida umumiy tahlil olindi. Batafsilroq tahlil uchun o‘zbekistonning web-ishlab chiqish sohasi istalgan paytda yangilanishi, o‘zbek

bozoridagi ishchilar va xaridorlar sonida o'zgarishlarni ko'rib chiqish kerak. "Upwork" kabi platformalar mamlakatda mustaqil (freelance) ishlash sohasiga yangi imkoniyatlar ochib berdi.

Quyida O'zbekistonning Upwork orqali web-ishlab chiqish bozori haqida tahlil beriladi.

Freelancing tizimi, ayniqsa yoshlar orasida, ancha ommalashib kelmoqda. Oliy ma'lumotli, texnologiya sohasida kuchli bilim va ko'nikmaga ega kadrlar soni ko'paymoqda, natijada ular o'z xizmatlarini global bozorga taklif etmoqdalar. Web-ishlab chiqish sohasi: O'zbekistondagi IT sektori tez suratlar bilan rivojlanmoqda va hukumat ushbu sohani qo'llab-quvvatlashga alohida e'tibor qaratmoqda. Web-ishlab chiqish sohasida mahalliy talablar ortib bormoqda va bu holat mustaqil dasturchilarga, dizaynerlarga va IT mutaxassislariga ko'proq ish imkoniyatlari yaratmoqda. Upworkdagi O'zbek segmenti Upwork platformasida O'zbekistondan ko'plab mustaqil xizmat ko'rsatuvchilar topish mumkin. Ular orasida web-dasturchilar, front-end va back-end ishlab chiquvchilari, web-dizaynerlar va boshqa IT mutaxassislarini kuzatish mumkin.

Raqobatbardoshligi: O'zbek freelance dasturchilari va dizaynerlari nisbatan past xizmat narxlari bilan xalqaro mijozlarni jalb qilishga muvaffaq bo'lishmoqda. Ularning xizmatlari ko'pincha Yevropa va AQShdagi hamkasblariga qaraganda arzonroq turadi. Ta'lim va o'quv dasturlari O'zbekistonda web-ishlab chiqish sohasida malakani oshirish uchun turli IT markazlari va kurslar mavjud. Bu o'quv markazlari yoshi katta bo'lgan dasturchilardan tortib, universitet talabalari va maktab o'quvchilarigacha ko'plab iste'dodli yoshlarga ilmiy-texnik bilim va ko'nikmalar berish orqali professional rivojlanishlariga yordam bermoqda. Hukumat Qo'llab-quvvatlovi O'zbekiston hukumati IT sohasini rivojlantirish bo'yicha bir qator siyosatlar va dasturlarni amalga oshirmoqda. Jumladan, IT-parklar tashkil etilmoqda, soliq imtiyozlari berilmoqda va xalqaro IT kompaniyalarni mamlakatda faoliyat yuritishga jalb qilish uchun sharoitlar yaxshilanmoqda.

Upworkdagi o'zbek freelancelar orasida juda muvaffaqiyatli loyihalar va katta portfellar yaratganlar ham bor. Ular xalqaro mijozlar bilan ishlab, yaxshi daromad qilish bilan birga, O'zbekistonning IT bozorida ham yuqori obro'ga ega. Umumiy qilib aytganda, Upwork orqali web-ishlab chiqish bozori O'zbekistonda ijobiy dinamikaga ega, ammo uning rivojlanishi uchun hali ko'plab qiyinchiliklar va to'siqlarni yengib o'tish kerak. Ehtimol, tahlil qilinayotgan vaqtda berilgan ma'lumotlardan tashqari, O'zbekistondagi Upwork foydalanuvchilari haqida statistika, muvaffaqiyat jarayonlari va yoritilgan mavzularga oid yangi tendentsiyalar mavjud bo'lishi mumkin. Shu bois, ushbu mavzuni kengroq qamrab olish uchun ko'proq tadqiqotlar olib borish va eng so'nggi ma'lumotlarni izlab topish zarur.

Yakuniy xulosa qilib aytganda, O'zbekistonning Upwork bo'yicha web-ishlab

chiqish bozor segmenti yuqori o‘shish potentsialiga ega. Buning uchun esa davlat va xususiy sektorni IT sohasida sarmoyalar oshirishi, texnik ta’lim va malaka oshirish imkoniyatlarini kengaytirishi, shuningdek ishlab chiqaruvchilarni ingliz tili va boshqa muhim ko‘nikmalar bo‘yicha qo‘llab-quvvatlashi zarur. Bu o‘z navbatida O‘zbekistonni Upwork kabi Freelance platformalarida yanada raqobatbardosh va xizmatlarini kengroq bozorga taklif etadigan mamlakatga aylantirishi mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Wikipedia
2. Upwork.com
3. digitalbroccoli.com
4. walker.uz
5. texnokun.uz